

18.6.2020

VN/12927/2020

VN/12927/2020-OKM-17

Ylijohtaja Eeva-Riitta Pirhonen

Demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen kehittämisen ohjausryhmän asettaminen

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelmassa on useita kirjauksia demokratia- ja ihmisoikeuskasvatukseen edistämiseen liittyen mm. vuoteen 2025 ulottuvan hallinnonalat ylittävän demokratiaohjelman yhteydessä. Hallitusohjelman mukaan vahvistetaan koulujen ja oppilaitosten demokratia- ja ihmisoikeuskasvatusta ja osallistamista sekä pidetään huolta oppilas- ja opiskelijakuntatoiminnasta. Koulujen demokratiakasvatusta lisätään ja niiden yhteiskunnallista kasvatustehtävää vahvistetaan. Vuorovaikutuksen rajapintaa puolueiden, kansalaisyhteiskunnan ja koulujen kesken tuetaan lasten ja nuorten aktiivisen kansalaisuuden vahvistamiseksi.

Hallitusohjelman kirjaukset toimeenpannaan kansallisen demokratiaohjelman sekä valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelman (VANUPO) ja Oikeus oppia-ohjelman puitteissa. Toimeenpanon päävastuullisena ministerinä toimii opetus- ja kulttuuriministeriö. Toimeenpano suunnitellaan yhteistyössä muiden ministeriöiden, mm. oikeusministeriön, sekä hallinnonalan toimijoiden kanssa.

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen laatua ja tasa-arvoa parantava Oikeus oppia -kehittämishjelma turvaa tasa-arvoisen alun oppimiseen. Opetus- ja kulttuuriministeriö toteuttaa kehittämishjelmat vuosina 2020–2022. Kehittämishjelman hankkeilla valmistellaan lainsäädäntöä, pysyviä rahoitusjärjestelyitä sekä yhdenvertaisuutta vahvistavia vaikuttavia käytänteitä ja toimintatapoja, mm. vahvistamalla demokratiakasvatusta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen kehittämisen ohjausryhmän, jonka tehtävänä on tukea koulujen ja oppilaitosten demokratia- ja ihmisoikeuskasvatusta, oppilaiden osallistamista sekä opetushenkilöstön valmiuksien lisäämistä koskevien hallitusohjelmakirjausten toimeenpanoa sekä tehdä esityksiä konkreettisiksi toimenpiteiksi.

Ohjausryhmän tehtävänä on pohtia esimerkiksi seuraavia toimenpiteitä (listaus ei ole tyhjentävä):

- Opettajien ja oppilaitosten muun henkilöstön täydennyskoulutus,
- Euroopan neuvoston demokratiakompetenssityön ja muiden vastaavien instrumenttien implementointi ja jalkauttaminen
- Pilottikokeilut, joissa koululla ja sen oppilailla on aktiivinen rooli lähiyhteisössä ja sen demokraattisten elämäntapojen vahvistamisessa; pilottikokeilujen raportointi muidenkin käyttöön.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 29
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 10
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 135 9335
+358 9 135 9335

kirjaamo@minedu.fi

- Oppilas- ja opiskelijakuntatoiminnan sekä oppilas- ja opiskelijademokratian toimintatapojen päivittäminen; luodaan oppilaskunnat 2.0 -manuaali ja viedään luokkavaltuusto-toimintatapaa vahvemmin koulujen ja oppilaitosten arkeen.
- Olemassa olevia hankkeiden ja järjestöyhteistyön hyödyntäminen, hyväksi havaittujen käytäntöjen laajentaminen valtakunnallisesti sekä uusien menetelmien kehittäminen; koonti olemassa olevista hyvistä käytännöistä; viestintä-/koulutuskampanja käytäntöjen kokoamiseksi, levittämiseksi ja koordinoimiseksi valtakunnallisesti.
- Käynnistetään tutkimus- ja kehittämishanke yhteistyössä opettajankoulutuksesta vastaavien yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa. Hankkeella tuetaan valtakunnallista yhteistyötä ja kehittämistoimintaa opettajien ihmisoikeusosaamisen vahvistamiseksi osana demokratia- ja ihmisoikeuskasvatusta.
- Seurataan aiheeseen liittyvää akateemista tutkimusta ja kehittämistoimintaa sekä arvioidaan demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen toteutumista varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa, toisen asteen opetuksessa ja opettajankoulutuksessa uusien varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden ja opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Opetus- ja kulttuuriministeriö nimeää Teidät työryhmän puheenjohtajaksi.

Työryhmän jäseniksi nimetään seuraavat henkilöt (suluissa varajäsenet):

Yksikön päällikkö **Niklas Wilhelmsson**, Demokratia- ja julkisoikeusosasto, Oikeusministeriö (varapuheenjohtaja)

Ylitarkastaja **Marja N. Pulkkinen**, Nuoriso- ja liikuntapolitiikan osasto, Nuorisotyön ja –politiikan vastuualue, opetus- ja kulttuuriministeriö

Opetusneuvos **Aija Töytäri**, Korkeakoulu- ja tiedepolitiikan osasto, Korkeakoulupolitiikan vastuualue, opetus- ja kulttuuriministeriö

Neuvotteleva virkamies **Ulla-Jill Karlsson**, Ammatillisen koulutuksen osasto, opetus- ja kulttuuriministeriö

Opetusneuvos **Kristina Kaihari** (Ohjelma-asiantuntija Santeri Suvanto) Opetushallitus

Asiantuntija **Virva Viljanen**, Suomen nuorisoalan kattojärjestö Allianssi ry

Suunnittelija **Milla Rekola**, Suomen Lukiolaisten Liitto ry

Edunvalvonnan asiantuntija **Matti Tujula** (Pääsihteeri Hanna Huuromen), Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto – SAKKI ry

Puheenjohtaja **Iivari Korkala** (Edunvalvonnan koordinaattori Emma Holsti), Suomen Opiskelija-Allianssi – OSKU ry

Styrelsemedlem **Oskar Storbacka** (Vice ordförande Alexandra Wegelius), Finlands svenska skolungdomsförbund (FSS rf)

Erytisasiantuntija **Kyösti Värri** (Erytisasiantuntija Mari Sjöström), Suomen Kuntaliitto

Johtaja **Sirpa Rautio** (Asiantuntija Mikko Joronen), Ihmisoikeuskeskus

Rehtori **Jari Koski** (Rehtori Sari Hakola), Suomen Rehtorit

Professori **Arto Kallioniemi** Helsingin yliopisto (Apulaisprofessori Pamela Slotte Åbo Akademi) UNIFI

Yliopettaja **Marko Susimetsä**, Hämeen ammattikorkeakoulun AOKK (Yliopettaja Liisa Vanhanen-Nuutinen, Haaga-Helia AOKK), Arene

Erytisasiantuntija **Pauliina Viitamies** (Erytisasiantuntija Päivi Lyhykäinen), Opetusalan Ammattijärjestö OAJ

Kehittämispäällikkö **Heidi Rosbäck**, (Kehittämispäällikkö Niina Salmi), Osallisuuden osaamiskeskus

Rehtori **Mette Godenhjelm**, (Rehtori Riitta-Mari Punkki-Heikkinen), ProLukio

Työryhmän asiantuntijasihteereiksi nimetään opetusneuvos Anna Mikander opetus- ja kulttuuriministeriöstä sekä erityisasiantutija Liisa Männistö oikeusministeriöstä.

Ohjausryhmä kuulee työssään nuorisoalan osaamiskeskusten, kansalaisjärjestöjen ja tutkimuslaitosten edustajia sekä muita teemojen kannalta olennaisia asiantuntijatahoja.

Naisten ja miesten tasa-arvosta annetun lain 4 a § 1 momentti edellyttää, että valtion komiteoissa, neuvottelukunnissa ja muissa vastaavissa toimielimissä tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakkin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisestä syystä muuta johdu. Tasa-arvolain 4 a § 3 momentin mukaan viranomaisten ja kaikkien niiden tahojen, joita pyydetään nimeämään ehdokkaita lainkohdassa tarkoitettuihin toimielimiin, tulee mahdollisuuksien mukaan ehdottaa sekä naista että miestä jokaista jäsenpaikkaa kohden.

Ohjausryhmän nimeämispyyntöissä on viitattu tasa-arvolain kiintiösäännöksiin ja pyydetty tahoja nimeämään kutakin jäsenpaikkaa kohden sekä nais- että miesehdokkaan. Kuusi tahoa esitti ohjausryhmään ainoastaan naisehdokkaita. Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto – SAKKI ry esitti ohjausryhmään varsinaiseksi jäseneksi pääsihteeri Hanna Huumosta ja varajäseneksi edunvalvonnan asiantuntija Matti Tujulaa. Suomen Kuntaliitto esitti varsinaiseksi jäseneksi erityisasiantutija Mari Sjöströmiä ja varajäseneksi erityisasiantutija Kyösti Värriä.

SAKKI ry:n ja Suomen Kuntaliiton esityksistä poiketen ohjausryhmän varsinaiseksi jäseniksi nimetään Matti Tujula ja Kyösti Värri kiintiösäännöksen toteuttamiseksi. Ohjausryhmän kokoonpano on täten varsinaisten jäsenten osalta tasa-arvolain kiintiösäännöksen mukainen. Varajäsenten osalta ohjausryhmän kokoonpano ei vastaa kyseisen lain vaatimuksia. Nimeämisessä on huomioitu ohjausryhmässä edustettujen tahojen oma, käytävissä oleva asiantuntemus huomioiva esitys varajäsenistä.

Ohjausryhmän toimikausi on 22.6.2020 - 1.6.2023

Ohjausryhmän kustannukset maksetaan momentilta 29.10.20.6. Ohjausryhmä kuulee haluamiaan asiantuntijoita ja hankkii tarpeellisiksi katsomiaan selvityksiä. Uudenmaan ulkopuolelta työryhmän kokouksiin matkustaville työryhmän jäsenille ja asiantuntijoille korvataan matkakulut valtion matkustussäännön mukaisesti (<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161981>). Kokouksiin osallistuminen pyritään mahdollistamaan myös etäyhteyksin.

Kansliapäällikkö

Anita Lehikoinen

Opetusneuvos

Mika Puukko

Liitteet

Jakelu

Helsingin yliopisto, Arto Kallioniemi
 Hämeen ammattikorkeakoulu Oy, Marko Susimetsä
 Opetushallitus, Kristina Kaihari
 Opetushallitus, Santeri Suvanto
 Suomen Kuntaliitto ry, Kyösti Värri
 Suomen Kuntaliitto ry, Mari Sjöström
 Åbo Akademi, Pamela Slotte
 Haaga-Helia ammattikorkeakoulu Oy, Liisa Vanhanen-Nuutinen
 Ihmisoikeuskeskus, Sirpa Rautio
 Ihmisoikeuskeskus, Mikko Joronen
 Suomen nuorisoalan kattojärjestö Allianssi ry, Virva VIIjanen
 Suomen Lukiolaisten Liitto ry (SLL), Milla Rekola
 OM DJO Demokratia ja vaalit, Niklas Wilhelmsson

OM DJO Demokratia ja vaalit, Liisa Männistö
 Opetusalan ammattijärjestö OAJ ry, Pauliina Viitamies
 Opetusalan ammattijärjestö OAJ ry, Päivi Lyhykäinen
 Suomen Opiskelija-Allianssi OSKU ry, Iivari Korkala
 Suomen Opiskelija-Allianssi OSKU ry, Emma Holsti
 Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto - SAKKI ry, Matti Tujula
 Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto - SAKKI ry, Hanna Huuonen
 OKM NUOLI Nuorisotyön ja -politiikan vastuualue, Marja N Pulkkinen
 OKM VAPOS Varhaiskasv. perusopet. ja vapaan sivistystyönos, Eeva-Riitta Pirhonen
 OKM KTPO Korkeakoulupolitiikan vastuualue, Aija Töytäri
 OKM LAMOS Koulutuksen vastuualue, Ulla-Jill Karlsson
 Pro Lukio ry, Mette Godenhjelm
 Pro Lukio ry, Riitta-Mari Punkki-Heikkinen
 Suomen Rehtorit ry, Jari Koski
 Suomen Rehtorit ry, Sari Hakola
 Finlands Svenska Skolungdomsförbundet FSS rf, Alexandra Wegelius
 Finlands Svenska Skolungdomsförbundet FSS rf, Oskar Storbacka
 Nuorten akatemia, Heidi Rosbäck
 Nuorten akatemia, Niina Salmi

Tiedoksi

OKM NUOLI Nuoriso- ja liikuntapolitiikan osasto
 OKM VAPOS Varhaiskasv. perusopet. ja vapaan sivistystyönos
 OKM VIY Viestintäyksikkö
 OKM KTPO Korkeakoulu- ja tiedepolitiikan osasto
 OKM LAMOS Lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen osasto